

# שבֿלֿת





### בין ישראל לעמים

גמר הדין שנחתם בין ראש השנה ליום הכפורים ביחס לישראל והעמים בא לידי ביטוי במכלול המצוות שבסוכות. "משל לשנים שנכנסו אצל הדיין ולית אנו ידעין מאן הוא נצח, אלא מאן דנסב באיין (=כידון) בידייה אנן ידעין דהוא נצוחייה. כך ישראל והעכו"ם באין ומקסרגים לפני הקב"ה בר"ה ולית אנו ידעין מאן נצח, אלא במה שישראל יוצאין מלפני הקב"ה ולולביהן ואחרוגיהן בידן אנו יודעין דישראל אינון נצוחייה. לפיכך משה מזהיר לישראל ואומר להם ולקחתם לכם ביום הראשון" (מ"ר ויקרא פ"ל). ולקחתם לכם - ולא לאומות. ביום הראשון - ישראל נקראו ראשון. ועל כן בסוכות דוקא נאמר "זמן שמחתנו", שכן הלולב מסמן את הנצחון של כלל ישראל בדין, - "רוממות אל בגרונוס וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים ותוכחות בלאומים".

הסוכה כשלעצמה מסמנת את ההבדלה בין ישראל לאומות, שהשגת ישראל בתוכן הסוכה היא פנימית, ובפנימיותה היא כוללת כל המצוות, - כל תהי מצות סוכה בעיניך קלה, כי כנגד כל מצות דת חקוניה שקולה" (פיוט ליום שני של סוכות). אך בשביל אומות העולם - "מצוה קלה יש לי וסוכה שמה, ואמאי קרי לה מצוה קלה משום דלית ביה חסרון כיס" (ע"ז ג). שהאומות אינן חודרות לפנים המצוה ומסתכלות בצד החיצוני בלבד ורואות את חסרון הכיס שבמצוה, וכיון שהן נתקלות בחוס הלוהט של הסוכה, הן מבעטות בה. שהסוכה אינה שייכת להן. וכיון שהסוכה כוללת את כל המצוות, אף ביעוטן הוא בכל התורה כולה, - "עתידין בני נח לקבל כל המצוות ואחר כך יחזרו בהם שנאמר ננחקה את מוסרותינו" (ירושלמי ע"ז פ"ב).

ומאחר שהסוכה מביעה את ההבדלה שבין ישראל לעמים, לפיכך "ארבע גאולות יהיו, ובסוכות בנין בית המקדש" (הגר"א, אבן שלמה קנו). משום שסוכות היא פסגת הבדלה זו, והרי המקדש מסמן את ההפלייה הזאת, עם שהוא מקור הנבואה, - "ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר על פני האדמה".

באחרית הימים יגיעו האומות לכלל הכרה בהבדלה זו. "והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' אל בית אלקי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים (ישעיה ב, -ג). - ואלקי יעקב דוקא "לא כאברהם שכתוב בו הר ולא כיצחק שכתוב בו שדה אלא כי יעקב שקראו בית" (פסחים פח). בשביל שיעקב הגיע לדרגה נעלה יותר בהשגת יחוד האלוהות, על כן הגיע לדרגת השגת הבדלה מוחלטת בין ישראל לעמים - "עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב". ששתי השגות אלו - אחת הן, ולפיכך הוא בלבד קראו "בית", ובו בעיקר מסתמלת שלימות ההבדלה, בחינת בית שהוא סגור ומכונס לעצמו.



וכיון שהאומות לעתיד יבואו לכלל הכרה זו בהבדלת ישראל  
ובבחירתם, סוד גדולתם, וסדוקא מתוך בדידות ישראל ינקו העמים  
השפעתם למלוי תפקיד יצירתם; על כן בחג הסוכות דוקא, שבו באה  
לידי גילוי הבדלה זו, ישאפו האומות להדבק בישראל, "והיה כל  
הנותר מכל הגוים הבאים על ירושלים ועלו מידי שנה בשנה  
להשתחוות למלך ה' צבאו ולחוג את חג הסוכות" (זכריה יד, וז).

אכן הכוה זו היא תיקונם ושלימותם של הגויים, ומשאינם  
מכירים בגדולת ישראל, - "זאת תהיה חטאת מצרים וחטאת כל הגויים  
אשר לא יעלה לחוג את חג הסוכות" (שם).

מחוך "ירח האיתנים"  
מאת הרב יצחק אריאלי.





### דברים שנאמרו על קבריהם של חנוך ואלעזר הי"ד

...מביאים אנו היום למנוחתם האחרונה את אלעזר וחנוך -  
ה' ינקום דמם.

פצעים שטרם הגלידו - שוב נפתחים.  
יגון ועצב שלא שכחו - מתעוררים.  
שאלות שנשאלו - נשאלות מחדש.

לא אבל-יחיד הוא ולא יגון הפרט. בימים אלה בוכה כל ישראל את  
השרפה אשר שרף ה', הוא בוכה על הבנים הלוחמים שנפלו למעננו, אשר  
בלמו בגופם את האויב המסתער - במפתיע.

בעמדנו בתפילה במקום הזה ביום הכפורים, יצאו לדרך:  
אלעזר ז"ל - לחזית הדרום ושם נפל בערב שבת חול המועד סוכות.  
חנוך ז"ל - לחזית הצפון ושם נפל בשמחת תורה - ביום שנולד - נפל!  
שניהם הצטיינו ברצון חזק, כשר התמדה ובאומץ לב. אבל מעל לכל  
פעם בהם רגש האחריות ומלוי החובה.

אלעזר ז"ל שהתחיל דרכו בנח"ל ולא נח ולא שקט עד שהגיע לחיל  
האוויר, שבו ראה את יעודו ושרותו הטוב ביותר לעם ולארץ.  
וחנוך ז"ל, שיצא לדרך, בטרם נקרא ונלחם על מקומו בסיירת השריון,  
אע"פ שנפצע בששת הימים וכושרו הגופני לקה.

חיים אנו בצל הסכנה ובן-לוויה הוא לנו מאז היוותנו לעם.

פרשת השבוע "כי תצא" מסתיימת "זֶה־זֶה אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עֹמֶלֶךְ בְּדֶרֶךְ בְּצֹאתְךָ  
מִמִּצְרַיִם, אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדֶרֶךְ וַיִּזְנַב בְּךָ כָּל הַנַּחֲשָׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאַתָּה עִיף וַיִּגַּע".  
וכן מפרש בעל אור החיים: "כי הצר לישראל צרה גדולה, שבא עליהם כאשר  
ידאה הנשר - בלי ידיעה".

אין רשות לעם ישראל להיות עיף ויגע, לא מתלאות הדרך ולא משאננות  
ופנוקים. הסחת הדעה מזמינה את העומדים עלינו לכלותנו בכל דור ודור -  
אותו עם ישראל שנאמר עליו: "אתם עדי - נאום ה' - ואני א-ל" (ישעי'  
מ"ג, י"ב) והמדרש מפרש: "כשאתם עדי - אני א-ל, כשאינ אתם עדי, כביכול  
איני א-ל". (ילק"ש חנ"ה, ספרי).

וזאת צוואת הנופלים ומקדשי שם שמים בכל הדורות: להיות מוכנים  
למבחנים האורבים לקיום של עם ישראל - שלא "יקרנו בדרך ואנחנו עייפים  
ויגעים"!

וכעת נפרדים אנחנו מאלעזר וחנוך - ה' ינקום דמם- ומביאים אותם  
למנוחתם האחרונה בסכיבה שגדלו והתחנכו. תהיה נפשם צרורה בצרור החיים,  
במעלות קדושים וטהורים שמסרו נפשם על קדוש ה'.

(המשך בעמ' 10).



"ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה"

(דברים ל"ד-ו)

כבר חלפה שנה מאז שעזב את ביחנו לפני ראש-השנה. עם צאת  
אמרת לנו שהשנה לא תקים איתנו את הסוכה אחרי צום יום כיפור  
מפני שיחידתך יושבת על שפת החעלה ושלא תקבל חופשה נוספת לפני  
השחרור.

סיפרת לנו ברמזים בלבד על מעשיך במעוז ועל החברים שלך. בעיקר  
עשו עליך רושם החיים שמעבר לחעלה. סיפרת לנו על המצרי השחום שכל  
בוקר מנפנף בידיים לסימן שלום, ועל המוסיקה שמשמיעים לכם דרך  
הרמקולים. לא תיארנו לעצמנו שגם השנה לא תקים איתנו את הסוכה.

במשך השנה דמיינתי לעצמי הרבה פעמים את הצ'יזבטים שהיית מספר  
לו היית חוזר לחופשה נוספת: על סנקים, מטוסים, חיילים, פגזים  
ויריות. הכל היה נשמע מפיו כמו סיפור קליל אבל מלא בטוי עמוק.  
אולם לא זכית לרגע הזה ואנחנו לא נזכה יותר לראות את החיוך על  
פניך בזמן הסיפורים שלך, כאילו אחת עומד על הבמה ומדקלם.

ימים רבים ישבנו בצפיה לידיעות ממך. כתבנו גלויים שלעולם  
לא הגיעו אליך והוחזרו כעבור חודשיים עם הערה...

ניסינו להרגיע את הוריה באוסטרליה, אולם אביך אמר לנו:  
"אם יהודה לא כותב, זה לא סימן טוב". לא העזנו להראות את הדאגה  
שלנו על אף שרדיו קהיר בישר על נפילתך. איך אפשר להאמין לקולו  
של האויב בעצם ימי-מלחמה? עם שובם של השבויים, הידיעה המרה  
הלכה והתאמחה. לא נשאר לנו שום צל של תקווה, שום אפשרות של אחיזה,  
שמא... אין זה נכון.

נרצה קרבנך ונרצו קרבנות של מאות רבות של יקירינו במלחמה  
הקשה הזאת.

חדשים רבים ישבו אמן ואביך איתנו וחיכינו לחסדי האויב.  
האם הרגש האנושי יחגבר אי פעם על האכזריות שלהם???

יהי זכרך ברוך.

סמי ט.







אני הולק, שלום.

אמא, אר יודער-

אני העכט כחא זעמ.

אז הרגעני אמ זא אשלה;

זי עא קוואים,

אני הולק עכע.

אמ יקראו זי,

מסרי שבבר יצאלי.

אמא! אנו העכט.

ואמא עא הרגענה,

אזא, תרעצה שיצא.

נא עב.

מדוע העכט א?

מדוע נפלו הרבה שינים?

מדוע נפלו שיונאים תחתנים?

ולא צנחנים?

מדוע נפלו גבאים?

השארם משחה

וחביתה עוצבה,

יצאם אש"ן צחקים,

אק עא חזרים.

מדוע נפלים חילונים?

מדוע נופלים חברים?

מדוע עא בארם עומר שלום?

מדוע העכט? ולא שגרם רצח?

איפה השינים כעס?

ישנם שינים צעירים.

ישנם שינים מבוגרים.

אק יש שינים שלא חוצרים.

ישנם שינים שנפצעים.

ישנם שינים שהבי נופלים.

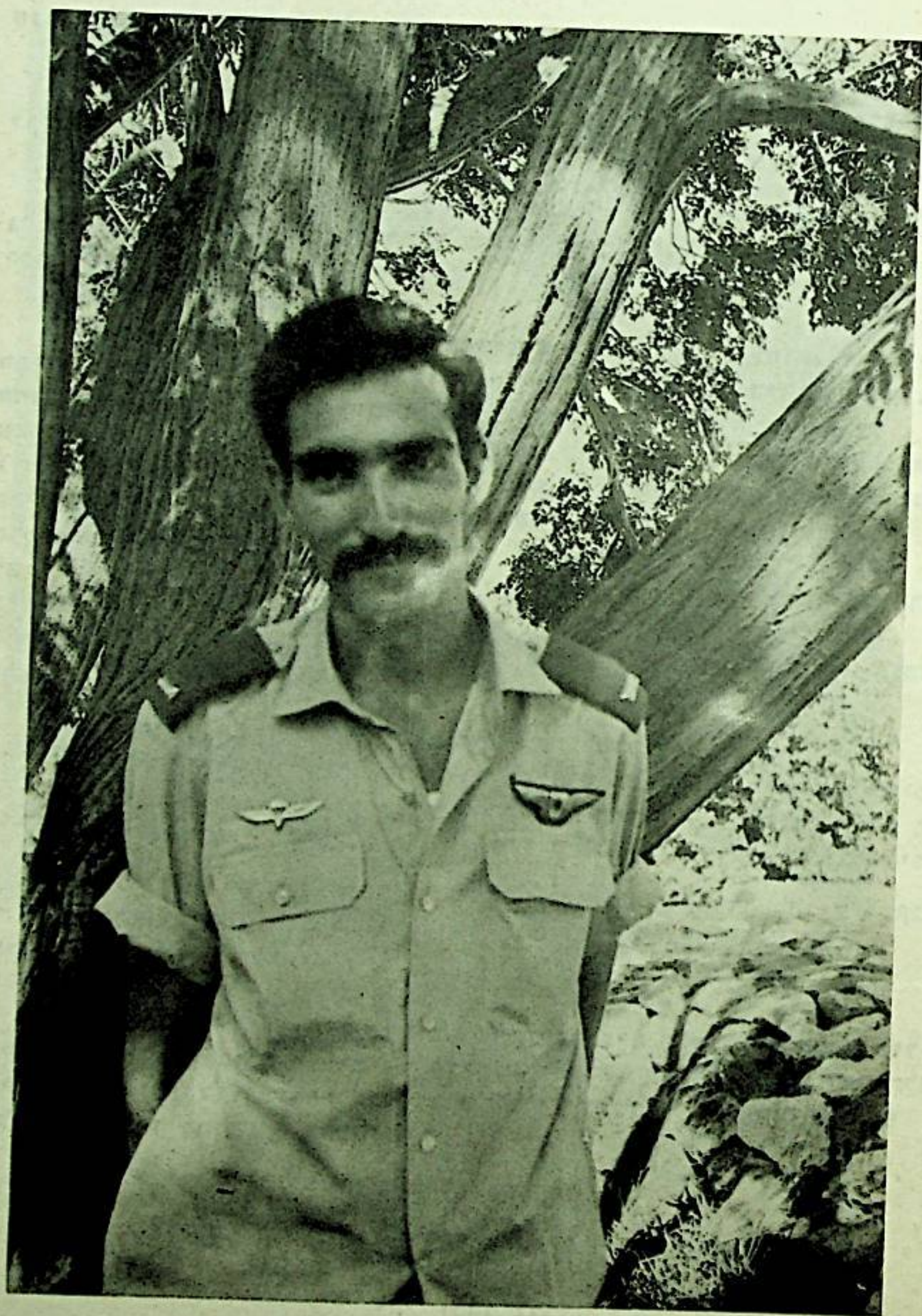
אק יש שינים שלא חוצרים.

ישנם שינים עפלים.

ישנם שינים עוצבים.

אק יש שמשל הסוגים עא חוצרים.







## חנוך היקר.

נאספנו כאן כדי ללוותך בדרכך האחרונה. באנו כולנו - חבריך לנשק. איתח גם יצאת למלחמה ממנה לא חזרת.

ב-18 לאוקטובר לפנות ערב נפגע הנגמ"ש עליו פיקד חנוך, בטיל נ"ט סורי. היה זה במבואות הכפר הסורי "מסחרה". בקו שהיה אח"כ קו הפסקת האש.

חנוך עבר את ימי המלחמה הראשונים והקשים בראש זקוף. מי שלא הכירו יכול לחשוב זאת כחוסר זהירות. אולם אנחנו שהיכרנוהו ידענו שחנוך שאב את האומץ להחנהג כך מתוך אמונה שלמה שהוא לא יפגע. אמונה זו ואופטימיות היו תמיד מהקוים שאפינו את חנוך. חנוך היה נושא הרוח הטובה שלנו ביחידה. אין סוף להלצות, לסיפורים ולצ'זבטים שהיו עוברים מאחד לשני, כאלה שיצאו מפיו של חנוך ואחרים שצורפו פרט לפרט וסופם על תעלוליו של חנוך ואחרים שבהם הוא היה נושא למתיחה או בדיחה. גם היום אינני יכול שלא לחייך כאשר אני ניזכר באותם מסעות ניווט רכובים בהם היה מפתיע חנוך את כולנו בהגיעו הראשון לכל מקום וזאת כמעט בלי עיון במפה, ואת הצורה בה היה מבטא את עצמו דרך רשחות האלחוט.

אהבת חייו של חנוך היה הספורט. בעת למודיו בוינגט היינו זוכים מדי הגיענו למילואים להרצאות מקיפות מפיו על גוף האדם ותיפקוד אבריו. מדי בוקר הינו רצים איתו בהתעמלות הבוקר - התעמלות שהיא בדרך כלל בצבא חובה בלתי-נעימה ואצלנו הפכה בזכותו לשעשוע נעים ומועיל.

בהדרכת הספורט ראה חנוך את יעודו בחיים. הוא רצה להגיע למקום בו יוכל להקדיש את עצמו לחנוך גופני ולהעביר לחניכיו את אהבתו המידבקת לספורט - ולא זכה.

הערב בו נפל חנוך היה בשבילי אחד מהרגעים הקשים במלחמה. כולנו ידענו שאין דבר שנוכל לעשות - כדי לשנות את העובדה. אולם דחף בלתי רציונלי לא נחץ לנו מנוחה בנסיונות החלוץ שעשינו בזה אחר זה כדי לחלץ את גופתו מהנגמ"ש הפגוע.

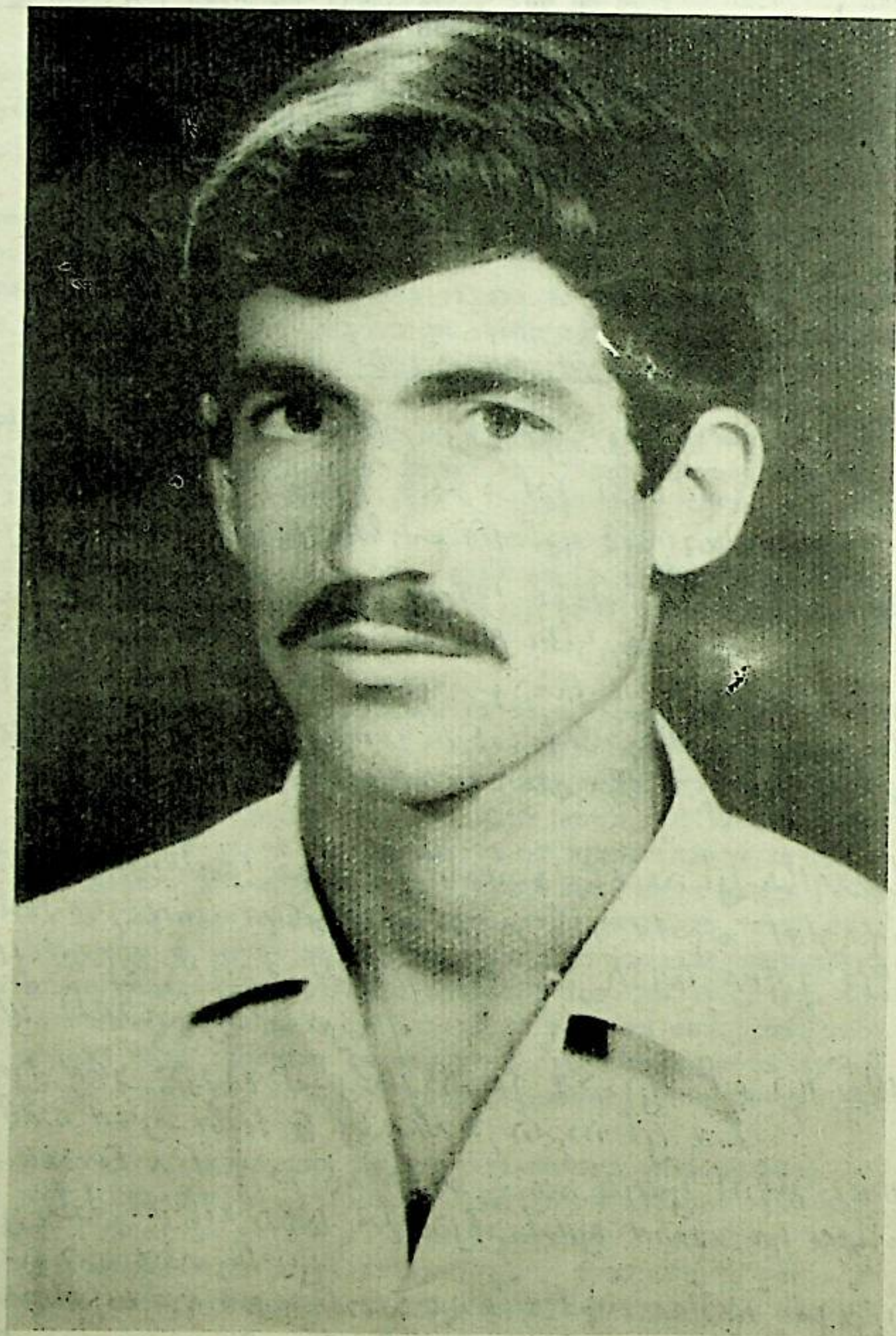
חנוך לא ידע להסתיר את אהבתו למשפחתו.

בחיזוק ידיהם של אילת, ההורים והאחים - נמצא את ניחומינו.

יהי זכרו ברוך.

מפקדו.







(המשך מעמ' 3).

אין בכוח בשר ודם ודבריו לנחם את ההורים השכולים, האלמנה  
האחים והאחיות - על עולם מלא שחרב ונעקר מתוכם.

בעל הנחמות ירפא לשבורי לב ויחבש לעצבותינו. וחקויים הבטחת  
הנביא בהפטרת השבוע "כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וחסדי מאחך  
לא ימוש וברית שלומי לא תמוט, אמר מרחמך ה'".

חיים טובים.

צרכים לנאמנו לפני הנהלת המנהל

נראה לי, שלא נאם להנהלת המנהל, מנהל זלוי  
במחוז סבירוב זכר שגור, לכתוב לוגיקים להן שלשה זלוי.  
כאן נצרכים, כי צדוק שלמה אלו לפני שנה, זלוי זקן  
זכאי שזני חוליו, שלמה אלו, נסגרו צדאי עכב מצפון ומצדאי,  
ש מצוית ולשאלת צדאי להלמיצה. כמו בשן אצלנו, כך קנה שם זלוי  
זלוי זלכטל: האלוי, הנצחית, והנצחית נקראו זלוי זלכטל, זלכטל  
אלוי הנצחית, אלה שלמה אלה שלמה זלוי זלכטל, זלכטל  
זלכטל להנצחית אלו חיו היום וזלכטל - חיו של זלוי זלכטל, של  
גורה וצדאי.  
כמו שם מנהליו, כך גם במנהליו, נראה לנו מנהל ה'  
שם שצדאי: אין צדאי מנהל נצב נצב, זלוי מנהל מנהליו  
נצב אלו להנצחית מצדוק בקל, כך נצב ה' חציו מנהליו  
אלוי האלוי וזלכטל לנו אלוי הנצחית.  
למנו מנהל יקרי עזאי נצביו לה, אך הקנה לנו אלוי.  
זלכטל שמה מצוית ולכטל שם צדאי, הוקנה לנו מנהל.  
כמו אגודת גזסה, כך גם הקנה, מנהליו אלו זלכטל  
זלכטל מצוית ולכטל, מה שלמה זלכטל הנצחית. זלכטל מנהליו  
אלוי מנהליו חיו עזאי אלו.  
אלוי מנהל, כי כפי שכתבנו לנאם זלכטל מנהליו "וען ה' ונצב  
זלכטל שלמה זלכטל - הלוי זלכטל ונצב מנהליו. זלכטל זלכטל.



## הרב אליהו ברב שלמה גוטמכר זצ"ל / "הצדיק מגרידיץ"

בימים אלה חמלאנה 100 שנים לפטירת הרב אליהו גוטמכר זצ"ל. כידוע לכולנו (?) נחקבלה בועדת השמות, הצעתו של הרב מ. בר-אילן לקרוא לקבוצתנו (שנקראה עד אז "קבוצת אריה"), בשמו של הרב גוטמכר.

הוספנו בין סוגרים סימן שאלה - ולא בטעות עשינו זאת. הסתבר לנו, כי רוב אוכלוסית הקבוצה יודע, כי קבוצתו קרויה ע"ש הרב גוטמכר להוציא מקרה חריג אחד בו נענינו בין היתר, כי אנו נוהגים כמנהג הגר"א הואיל ומשקנו קרוי בשמו, אך כשרצינו לקבל פרטים נוספים על האיש ופועלו "התקשנו" בקבלת תשובות.

צרה מאד יריעה זו מלהכיל את החומר הרב שנאסף ע"י הרב עצמו וע"י בנו וממשיכי דרכו. אנו נשתדל לחת קוים מאד כלליים לדמותו של האיש ובעיקר ביחס לפעולתו הציונית, כאחד ממבשרי הציונות בקרב היהדות הדתית. נקוה, כי דברים אלה יעוררו אותנו למחשבה ואולי אף למעשה, בדבר אפשרות הנצחת האיש, דבר שלפי הידוע לנו טרם נעשה עד היום. וששוב לא יהיה שם קבוצתנו "סיסמה ודגל", שמאחריהם אין ולא כלום.

ר' אליהו גוטמכר נולד בי"א במנחם אב תקנ"ן (1796) בעיר בורק שבמחוז פוזנא לאביו שלמה ולאמו רחל. כנהוג באותם ימים למד בשנותיו הראשונות "בחדר" לאחר מכן בישיבה מקומית, ובישיבת ראבץ שבשלזיה. שנת תקע"ה (1815) משמשת מפנה בחייו. אותה שנה הגיע לפוזנא ר' עקיבא אייגר ונחמנה שם כרב מחוזי. ר' אליהו עבר ללמוד בישיבתו של ר' עקיבא אייגר. את שבע שנותיו הבאות "בילה" בישיבה זו - ונחשב כאחד מחלמידיו המובהקים. כעבור שבע שנים הוסמך ע"י ר' עקיבא לשמש ברבנות. כהונתו הראשונה היתה בפלשן בה שהה עד שנת ת"ר. כבר בתקופה זו הלך שמו לפניו כאדם הבקיא בש"ס ובפסוקים, כאיש מוסר וכאב רחמן, החי בצימצום רב, ונותן את חלק הארי של משכורתו הצנועה למטרות צדקה. בתקופה זו מעמיק הוא את ידיעותיו בזהר ובקבלה. משם עבר לקהילת גרידיץ שם שמש כרב עד יום מותו כ"ד בחשרי תרל"ה (1874).

בתקופת שבתו בקהילת גרידיץ עלה הרב גוטמכר לדרגת "רב-כולל" בלתי רשמי לקהילות רבות, בתחילה במחוזו - מחוז פוזנא ולאחר מכן לכל יהדות גרמניה. בתקופה זו אף נודע כ"צדיק מגרידיץ". הוא מעיד על עצמו "כי היה עמוס בלי ערך בצרכי רבים, בשאלות ותשובות בהוראה ובעניני הארץ הקדושה, לטובת רבותינו ואחינו דשם, וגם במה ששלחו שבורי לב לכאן.



"שבורי הלב" - רובם ככולם ומוסיה שבאו אליו בהמונים כדי לגרש דיבוקים, לרפא חולים ולהתיעץ. הרב גוטמכר האמין בחמימות ובשלמות במופחים הנעשים על-ידו, אך הכחיש שהם מכח הקבלה המעשית וייחס אותם לתפילות ובקשות.

תרומתו הגדולה של הרב גוטמכר לדורות לבד מכתביו (צפנת פענח, שו"ת, לאגדות דרב"ח, סוכת שלום, שלום בפמליא של מעלה וירושלים) היא בפעילותו המשותפת עם הרב צבי הירש קלישר בכתב, באסיפות ובחברות - למען ישוב ארץ-ישראל. הוא חש בסכנת הסמיעה, הנשקפת לעולמה של היהדות, החיה חיי תורה ויראה בעירות גליל פוזנן, מפני כוחות האיתנים של העליה הכלכלית וההשכלה שהסתערו עליה מפרוסיה-גרמניה. תחושת חורבן עולמו החברתי העלחה בליבו את השאיפה לקיים מצות ישוב א"י, לשם הקמת מקלט ושארית ליהדות.

כבר בשנת תקצ"ז (1837) פנו הרב קלישר והוא אל אנשיל רוטשילד במכתב בו הסבירו את הרעיון של שיבת ציון וישוב א"י. עצם הניסוח מראה. עד כמה היו חדורים רעיון זה, ועד כמה היו בטוחים בצידקתו וכך הם כותבים: "אל יחשוב החושב, כי פתאום ירד השם יתברך מן השמים, לארץ לאמר לעמו: צאו! או ישלח משיחו פתאום מן השמים, לתקוע בשופר גדול אל נדחי ישראל וכו'. ראשית הגאולה תהיה ע"י סיבה טבעית מבני אדם, וע"י רצון המלכיות לקבץ מעט מן פזורי ישראל לאדמת הקודש.

במכתב אחר אל ר' אברהם לנדאו מצ'רנוב נוקט הרב גוטמכר לשון חריפה עוד יותר. וכך הוא כותב: "בעוונותינו הרבים טועים רבים בחשבם שיהיו יושבים בחברת השעשועים, כל אחד כפי דרכו בביתו, ופתאום יפתחו שערי הרחמים ויעשו מופתים בשמים ובארץ וכל יעודי הנביאים יתקיימו ויקראו אותם ממקום שבתם. אבל לא כן הוא וכו'. אך אני אומר עוד, שהעסק בעצם ישוב בעצם ישוב הארץ הקדושה, לעשות התחלה להוציא קרקע מתרדמתה ביד הערביים ולקיים בה מצוות האפשריות בזמן הזה, ושחתן פריה לעם ישראל וכו', שלא ינוחו ולא ישקטו מלהלהיב הלבבות לענין הישוב, שהוא יחד בל ימוט לגאולה השלמה, לקנות שדה בכסף בארץ ישראל, להושיב עניי עמנו, להתפרנס מתבואות הארץ.

את רעיונם זה שראשית הגאולה "תהיה ע"י סיבה טבעית מבני אדם... שאם יקיימו ישראל שיחחילו לעבוד אדמת הקושבסך ק"ל (130) משפחות. שיהיה התחלת הגאולה גם כשלא יהיו ישראל ראויים לכך", עוגנים בדברי הספורנו שאמר "כי בני ישראל גלו רק מפני שמאסו בארץ חמדה, ואם יתקנו את החטא הזה תבוא הגאולה" ומוסיף "זהו עפ"י שכל האנושי, לפדות האדמה זאת היא התחלה מאיתנו ושוב יגמור ה'..."



נשאלת אם כן השאלה: מדוע השתמשו הרב קלישר והרב גוטמכר במכתבים ובבטויים כה בוטים - לפרסום רעיונותיהם? והחשובה לכך די ברורה. ראשית מהמכתבים עצמם שציטטנו מסתבר, כי מרבית האוכלוסיה היהודית על מנהיגה חשבה באמת ובתמים, כי הגאולה על כל שלביה היא ענין שלהם אין בו ולא כלום - והכל יעשה רק ע"י ה' ובצורה על-טבעית גלויה ואילו להם היה ברור כי מחשבה מסוג זה עלולה להביא לנפקא מינה מסוכנת מאד, כי ידוע לנו עוד מדברי ראשונים שאם אכן זוהי התגלותו של נס, הרי שבסופו של דבר נגיע למסקנה חד משמעית והיא שאין לאדם זכות בחירה במובן הרחב ביותר של המושג וכל תפקידו בעולם הוא... לשבת בחיבוק ידיים ולצפות לבאות, מבלי לנקוף אצבע למען המטרות שבעטיין קיים בכלל המין האנושי. והסיבות המשניות הן "צביעות" הנימוקים אותם נתנו המתנגדים לרעיון, והקטנוניות שבנימוקים אלה. ואין טוב מאשר לצטט מכתב נוסף שנכתב הרב גוטמכר לרב ווקס בו סונט הרב גוטמכר באותם הרבנים החשובים המתנגדים לרעיון והוא כותב: "ויש לראות גודל התכלית בזה, כי הקליפה תלויה בגלות, ובביטול הגלות יבוטל כח הקליפה". מכתב זה כאמור כוון בעיקר נגד אותם רבנים אשר התנגדו בגלוי ואף הפריעו לרעיון ישוב א"י ובראשם רבני ירושלים האשכנזים אשר חששו שאם חברת "ישוב א"י" תחחיל לאסוף כספים בשביל יסוד מושבות, יבולע לכסף החליקה שלהם.

נוסף לכך הם באו בטענה מה יהא על בני התורה בארץ? ועל כך נענו: "ראשית אין הכל (שישבו בארץ) עוסקים בתורה. והשנית אדרבא, אלה שיעסקו בעבודת האדמה יפרישו מעשר כדי לחמוך בבני תורה".

רב מאד הוא החומר שנכתב ע"י שני גדולי ישראל אלה, שרכזו את כל עניני חברת ישוב א"י ועמדו בקשרים עם ראש תנועת כל ישראל חברים (כי"ח) השר כרמיה, ועם השר משה מונטיפיורי, עם ראשי הגולה ועם סתם עמך. ידוע גם לנו, כי הרב גוטמכר רצה בכל מאודו לעלות ארצה ממכתבו בו הוא כותב "הייתי מאושר לו יכול הייתי לנסוע יחד עם גדולי רבני פולין... הייתי מדלג על ההרים לבא שמה". אך לכך לא זכה בגלל גילו.

ואם היום זכורים לנו דוקא שניים אלה - הרי זה בעיקר בגלל פועלם למען הציונות.

(מחוך גליון מס' 13)



צומות קטנים (או צומות של קטנים?)

לא אחיחם בשורות אלה, לתוספת וערכם האישי והציבורי של דינים ומנהגים הקשורים לקיומן של תעניות ציבור, וכמוכן לא אנקוט עמדה כלפיהם. בדעתי להצביע על כמה גילויים הנפוצים למדי לגבי המצוי הלכה למעשה באופיין של תעניות ציבור כי"ז בתמוז, צום גדליה וי' בטבת בעולמם של המבוגרים ובתוך עולמה של חברת הילדים. במודע, נוטל אני על עצמי את הסיכון של להיות חשוף לאמירה ידועה "טל קיסם מביך שיניך - טול קורה מביך עיניך":

(א) רובם המכריע של חברי קבוצתנו רואים את עצמם פטורים מלקיים דיני תעניות ציבור. "פטור" זה מובלט בצורה ברורה לעיני כולם: חדר האוכל הומה כשאר הימים הן בארוחת בוקר ולא כל שכן בארוחת צהריים.

(ב) הנוהג הזה, שפשט בקבוצתנו כבר הרבה שנים, מנומק בזה שקשה לצום ולעבוד כאחד (ואין חולקים שחפיפה זו קשה, וקשה שבעתיים בימי הקיץ הלוהטים).

(ג) משום מה המנהג - שלו אחיזה בהיתרים מקובלים - לא לצום מבוקר עד ערב אלא להסתפק בצום עד המנחה גדולה לא נקלט אולי מתוך התפיסה המוטעית לדעתי - "או הכל או לא כלום".

(ד) ההרגשה הכללית היא שתעניות אלו הנן - גזרות שאין רוב הציבור יכול לעמוד בהן, במציאות החברתית, הכלכלית והשקפת העולם של ימינו.

(ה) שונה המצב כאשר אנו - המבוגרים - עומדים לפני השאלה האם כל האמור לעיל צריך לתפוס גם לגבי בנינו ובנותינו בגיל החינוך. בנקודה זו הממצאים הם מרשימים: אנחנו מטילים עליהם - ועוד לפני הגיעם לגיל המצוות - חובת הצום המלא או החלקי, חדרי האוכל בטיפולים סגורים בשעות הבוקר, אנו מסתכלים עליהם בעין רעה, אם הם מוצאים את הדרך לחדר האוכל של המבוגרים, או מביטים עליהם בעין רחמנית אם הם עומדים בנסיון של חצי יום צום. יש וגם מסוגלים אנחנו לגעור בהם אם נתקלים אנו בגילויים של הפרת "משמעת".

(ו) חינוך זה נותן בהכרח את אותותיו כאשר אותו ציבור צעיר מחבגר ועובר לצד השני של המתרס החברתי: מעטים מאד הם הצעירים והצעירות מביין בני קבוצתנו הרואים את עצמם מחוייבים, בהיותם מבוגרים, לקיים במודע את דיני תעניות הנ"ל.

(ז) התוצר הסופי המתקבל במישור ההווי הדתי הוא חדש וחדיש: תעניות ציבור כאלה קבלו אצלנו דמות של תעניות ציבור הילדים.



זהירות - התחטים בדרך !

חברים המגלים עניין בחשבונות המשקיים מסתפקים, לרוב בקריאת סכומי הענפים וחשבון הרווח וההפסד. אין הם טורחים לבדוק מאזן ההון (הדו"ח הכספיים). על פי דו"ח החשבון וההפסד, שנת תשל"ג, שמאזנה הומצא לא מכבר לחברים המעוניינים, היחה שנה טובה מאד, שנה של עלייה לא מבוטלת גם בפדיון הכללי וגם בעודפים למיניהם.

כאן, רוצה אני להסב את תשומת לבם של כל החברים למגמה המסתמנת דווקא במאזן הכספי, מגמה אשר חייבת לעורר דאגה באותה מדה שדו"ח הרווח וההפסד עושה קורת רוח. בדו"ח הכספי מוצאים אנו בשורה שלפני האחרונה (דף 3א'), כי הרכוש השוטף גדל בקצת יותר מחצי מליון ל"י, ואילו ההתחייבויות השוטפות עלו ביותר ממליון וחצי לירות.

לשם מה הגדלנו את ההתחייבויות השוטפות פי שלוש ממה שנדרש על ידי הגדלת הרכוש השוטף?

את התשובה הברורה מוצאים אנו בדף 5 בדו"ח המקורות והשמושים. שם אנו קוראים כי ההשקעות הקבועות הגיעו לקרוב לחמישה מליון ומאתיים אלף ל"י, (5,200,000), אבל המקורות לממונם הגיעו רק לכ-ארבעה מליון ומאתיים אלף ל"י, (4,200,000). במלים אחרות "חסרו" כמליון לירות לממון ההשקעות. מיליון לירות אלה מומנו על ידי הגדלת ההתחייבויות השוטפות.

בכוונה כתבתי "חסרו" במרכאות. המעיין היטב במאזן הכספי ימצא כי ההון הנזיל העומד לרשותנו כמזומנים, פקדונות, וצורות הון אחרות הנחנות לממוש מהיר, מגיע לסכום נכר. נתן היה לממן השקעות בסכום מליון ל"י מתוך הרזרבה הזאת. אם הוחלט, בכל זאת, לממן אותן על ידי הגדלת ההתחייבויות השוטפות, יש לשער כי הדבר נעשה מתוך חישובי כדאיות. מי שיבדוק כיצד גדלו ההתחייבויות השוטפות יגלה כי הדבר נעשה תוך הזדקקות למקורות נוחים, שבדרך כלל נהגנו להזדקק להם ואשר לא נוצלו בשנים האחרונות בגלל מצב כספי נוח במיוחד.

אבל מה שיכול להיות סביר כשיטת ממון חד-פעמית הנו מדאיג ביותר אם הוא משקף מגמה. אמת, היקף ההשקעות בתשל"ג היה גדול במיוחד, אבל גם הרווחים עלו בהרבה על המקובל. אם יימשך בעתיד פער בין ההשקעות לממון מסדר גודל של מאות אלפי ל"י, הרי שחוך שנים ספורות יחול שנוי רדיקלי לרעה במבנה הכספי שלנו.



אם רוצים למנוע זאת, חייבים אנו להגביל את הברליות היחסית אשר בה אשרנו השקעות בשנים האחרונות. הדבר מחייב בדיקה קפדנית של מדיניות ההשקעות.

אסתפק בדוגמה אחת המזדקרת לעין. נאלצנו, לאחרונה, להדביק פיגור של מספר יחידות השכון שעמדו לרשותנו לעומת הצרכים. מדיניות ההשקעות כוונה לכך. אם הפיגור לא הושג במלואו יש לחפש את הגורם בבצוע, לא בתכנון. יחד עם זאת, כמעט בהיסח הדעת ובגלל נסיבות נוחות, העלינו את רמת השכון. שפור זה נוגע לכל חלקי האוכלוסיה: לחלק מהחברים הותיקים (שפוז), לחברים צעירים הנכנסים לשכון ותיקים על פי הדגם החדש, לרווקים וזוגות צעירים בבתי נעורים (ונקוה בעתיד לא יותר מדי רחוק - בשמז"ץ), לילדים מולנים וזמניים. אבל הנסיבות הנוחות שאפשרו זאת חלפו, ואם נרצה להתמיד במניעת פיגור לעומת הצרכים, נראה שנאלץ להמנע בקפדנות מהעלאה נוספת ברמת השכון. דוגמה זו בונה אב להשקעות אחרות, כולל השקעות בענפי המשק.

אסיים בשתי הערות:

(א) המעלה הצעות מעין אלה חייב לצפות לטענה הנצחית: למה עלינו לנהוג כך בשעה שאחרים נוהגים אחרת? לכך יש חשובה חדה וברורה: רק משום שבשעתו נהגנו אחרת בסטנו מבנה כספי איתן שלא רבים זכו לכמותו.

(ב) הדאגה למבנה כספי איתן אינה אינטרס "מישקיסטי" בלבד. יש בה עניין מוסרי מובהק. במציאות שלנו, מי שאינו דואג ליציבות כספית; חי בסופו של דבר, על חשבון עם ישראל. היום יכול עם ישראל בקושי רב לספק את הנזקקים מאונס. סיפוקם של הנזקקים בפשיעה גובל עם שחיתות.

אליעזר גולדמן.





### חדרי בטחון

אולי קצת במאוחר, אך מוטב מאוחר מאשר כלל לא, אני רוצה להביא בפני הצבור כמה הבהרות וכמה בקשות בנושא חדרי הבטחון.

א. חדרי הבטחון נבנים ע"י משרד השכון במימון של משרד הבטחון והמשק (במשותף). בבניית חדר בטחון אחד מוסקע סכום של כשלושים וחמישה אלף לירות (!). הפקידו של החדר מוגדר בהחלט ומיועד ע"י המדינה לעניין הבטחוני בלבד ומכאן ה"הסתפקות במועט" שדורשים מאתנו. מאידך, מאחר ואנחנו שותפים נכבדים במימון המבנה מובן הוא כי נרצה לנצל אותו להגדלת הדירה היכן שצריך (משפחות ברוכות ילדים) ולהשיג את מירב היעילות והתועלת.

הצרה היא רק שכל זה עולה כסף, והרבה! על כן ישבנו והשבנו וחיפשנו את היותר יעיל במסגרה האפשר וכך גבשנו הצעות והבאנו לאישור. ואינני מספר כל זאת אלא להבהיר להרבה מאד הברים שפונים במשאלות (ובשאלות...) שבאיזשהו מקום צריך לשים את הבלם ולעצור, משום שיש כמעט אין סוף אפשרויות להוסיף ולסנות ולהרבות הנוחיות, אך זה בלתי אפשרי לישם את הכל.

וכדי לאמת ורק ברמז, עלינו לזכור שרק התוספות לחדרי בטחון עולות לנו בסכום בן שש ספרות וזאת מלבד השתתפותנו בחדרים עצמם, ולפני החלטה על מזגנים ולפני ה"נגלה" הבאה של חדרי הבטחון...

ב. מאחר וקצת קשה להשתלט על מלוא היקף הבניה במשק ובפרט שבחדרי הבטחון עובדים בצורה מאד מפוזרת אני מבקש את עזרת החברים שאצלם בונים בכמה דברים:

(1) לאחר יציקה חשוב מאד להשקות את הבטון במטך כשבוע ימים - פעם פעמיים ביום. מאחר וקשה לבדוק בכל יום אם השקו בכל המקומות הדרושים, מתבקש חבר ש"מגלה" יציקה חדשה בביתו, להשקות הבטון בימים הראשונים.

(2) חבר שרואה פועלים או רכב המזיקים לרכוש או לצומח, מתבקש לדווח על כך בהקדם האפשרי ולא לחכות כמה ימים: ניתן לספל בעניין כזה רק אם הוא "טרי".

(3) יש להקפיד ולנעול הדירות יום יום, על מנת שלא להעמיד מישהו בנסיון...

ולסיום - אם משהו נראה למישהו לא נכון, לא מתאים, לא בסדר - נא לפנות ולהעיר כי לעיתים ניתן עוד לתקן משהו לפני שמאוחר מדי.

דני ח.



### כ ו ת נ ה

כבר זמן רב לא מסרתי על מצב הכותנה וכפי שרגילים לומר:  
כשלא שומעים שום דבר - סימן שהכל בסדר. ובאמת אחרי שהגידול עבר  
את "מחלות הילדות" - הכל היה בסדר.

על פי לכידות העשים של הזחל הורוד, התחלנו לרסס ב-1.7 ומאז  
מרססים בערך פעם בשבוע, כי נוסף לזחל ורוד יש כרגיל גם הטלות של  
פרודניה וזיפית. אבל מצב הנגיעות השנה היה בסדר. המכה באה מכיוון  
שלגמרי לא ציפינו לו (כך זה כנראה רגיל בחיים).

כידוע, לא יכולנו לזרוע השנה את הזן דלטא פייך שהיינו  
רגילים לזרוע כל שנה ושהוא מתאים לאיזורנו, מכיון שכל הזרעים  
התקלקלו (כפי שהתברר יותר מאוחר זה מרה באשמת כפר-רופין שלא  
כסו את ערימות הכותנה המאוחסנת שהיו מיועדות לזרעים). במקום הדלטא  
פייך זרענו כ-2/3 אקלה 4.42 ו-1/3 561 - זן חדש שהניב יכולים  
טובים ביחר איזורי הארץ וגם בתחנת הנסיונות "עדן" (פרוונה).

התפתחות שני הזנים היחה טובה. בתחילה התעכב הגידול, במיוחד  
על חלקת הסלק, וחששנו כבר להשפעת האדמה הגירית, אך החל מאמצע יוני  
התחיל גדול חזק ולא רק וגטטיבי, אלא גם חניטת ההלקטים היחה בהחלט  
לשביעת רצוננו. באמצע יולי היו במוצע 9-10 הלקטים גדולים לצמח,  
מה שנחשב לטוב מאד. משטר ההשקיה שלנו הוא, למלא פעם בשבועיים את  
הכמות החסרה לפי הנתונים של שירות השדה ע"פ ההתאדות היומית, ז.א.  
בחודשים יולי-אוגוסט 8-10 מ"מ ליום, בלומר השקאה של 110-140 מ"מ  
פעם בשבועיים. בזן דלטא פייך, כשיש מספר כזה של הלקטים על הצמח,  
נעצרת ההתפתחות הוגטטיבית ומתחדשת שוב פעם בסוף אוגוסט-התחלת  
ספטמבר, אך השנה הצמחים המשיכו לגדול ולפתח נוף מסועף מאד וקוינו  
שיהיה לנו יכול גבוה, אך דוקא התפתחות וגטטיבית טובה זו היחה לנו  
לרועץ. הודות לכך, שההלקטים התחתונים היו נתונים לחום ולרטיבות  
חמידיים, כי לא שמש ולא רוח יכלו לחדור לשם. דבר זה גרם לרקבונות  
של כל ההלקטים התחתונים שהם בדרך כלל ההלקטים הגדולים והיפים  
ביותר של הצמח. השנה, ההלקטים נפתחים והרבעים נושרים ומשחירים.  
הנזק והפחתת היבול הם גדולים מאד. נוסף לכך יש להניח, כי אותו  
החלק של הכותנה הרקובה שיקטף - יגרום לטיב ירוד של כל הכותנה.

כשהרגשנו בתופעה זו בהתחלת אוגוסט, הזעקנו את המדריכים  
והמומחים, אבל אמרו לנו כי אין מה לעשות ושתופעה זו ידועה בדרך  
כלל כשממילא הגידול כבר הסתיים ואז משלחים את השטח וע"י כך  
מאוררים אותו וממילא הרקבונות נעצרים.



אצלנו לא יכולנו להפסיק את ההשקאות, כי אחרת היינו גם מפסידים את החלק העליון של הצמחים שבו היו הרבה הלקטים. הגדלנו רק את המרווחים בין ההשקאות (16 יום במקום 14) והפחתנו את כמות המים. גורמים המסייעים לרקבונות (מחוץ לזן) הם כנראה שהשנה היה קיץ פחות חם מכרגיל ופוריות השטח (אחרי אספסת וזבול אורגני) ושזו הפעם הראשונה שבשטח הזה זורעים כותנה המסוגלת לנצל את חמרי המזון מתוך השכבות היותר עמוקות.

יוסף אילון.



### משולחן מרכז ומשק

עיקר הבעיות השוטפות בשבועות אלה מתמקדות סביב בעית כח האדם הזמני אשר בעזרתו עלינו לבצע את קטיף הרמונים והמסיק. במסיק אנו מתגברים על הבעיה בגלל הגבלת הכמות ע"י המפעל ובגלל עבודתם המוצלחת של מפעילי העפרונים (מיכלסון). מאידך, ברימונים היבול הוא גבוה וברצוננו להוסיף לשלוח כ-80 טון ליצוא עד 15.10. המשימה היא קשה ואנו משתדלים להשיג קבוצות זמניים שונות ע"מ להתגבר עליה. הבעיה העיקרית היא שלא ניתן לקבל שרות לאומי לפני סיום תקופת החגים וע"כ יש לנסות פתרונות אחרים.

תוכניות השקעות ותקציבים - יובאו כנראה תוך שבועיים לאשור המזכירות ובעקבות זאת לאסיפה. בינתיים אנו משתדלים לקדם את בצוע הפרויקטים שאושרו במסגרת הקדמת ההשקעות ולזרז ספול ותכנון בנושאים אחרים: רשות שפעה, מרכזית חשמל ושכון.

מל"ח - כפי שמסרנו באחת האסיפות האחרונות, אנו עוסקים בהכנת תכנית המשק לשעת חרום. בינתיים סיימנו את הדיונים הראשונים עם המא"ז ומ"מ לשע"ח. בקרוב יובא החומר לדיון ואשור המזכירות; כאשר הדגש בדיון זה יושם על איוש תפקידי מפתח וקביעת עדיפויות בהפעלת ענפי המשק/שירותים שונים.



**נזקים** - בחודשים האחרונים רבו תופעות של גרימת נזקים חוץ כדי עבודה אשר ברובם נבעו מחוסר תשומת לב מספקת ורשלנות של עובדים. הדבר אמור בעיקר לגבי טרקטורים מכונות חקלאיות וציוד השקיה קבוע ונייד. בנסיון להעריך את הנזקים הגענו לסכומים של אלפי ל"י (ללא גוזמה) נזק ישיר בלבד. לזה צריך להוסיף נזקים עקיפים כמו המתנת כלים במוסך, דחית בצוע השקאות וכד' ובעיקר את עגמת הנפש והעבודה המיותרת שנרמית לאנשים הצריכים לתקן את הנזקים.

לצערנו אין לנו רעיון כיצד למנוע תופעה זאת אלא ע"י פניות חוזרות ונשנות לכל העובדים, אשר ללא ספק מלאי רצון וכוונות טובות אך לפעמים שוכחים שגם תשומת לב לשם מניעת נזק - שכרה הגבוה בצידה.

### הודעות

**תאונות.** להלן רשימת הפרטים אשר יש להחליף בין שני נהגים המעורבים בתאונה.

- (1) שם הנהג וכחובתו.
- (2) מספר רשיון הנהיגה ובאם הרשיון בר תוקף.
- (3) מספר הרישוי של הרכב.
- (4) שם חברת הביטוח, מספר הפוליסה וסוג הביטוח (ביטוח מקיף או צד ג' בלבד).
- (5) במקרה של נזק למכונת לאיזה מוסך היא תועבר ומתי.
- (6) יש למלא את טופס צד ג' בכתב יד ברור ואת כל הפרטים הרשומים בטופס.

אנו מבקשים מכל הנהגים להחזיק צמוד לרשיונם את רשימת הפרטים הנ"ל ובמקרה של תאונה כלשהיא להקפיד על מלוי הפרטים ומסירתם לבנימין בש.

### תשלום הוצאות אנשי מילואים

בעקבות העלאת תשלום הוצאות לחיילי מילואים מחצי לירה ליום לחמש לירות ליום מילואים - בטל ההסדר של תשלום השלמה ע"י הקבוץ.



### משולחן המזכירות

- \* המזכירות קיימה ישיבה מיוחדת כדי לשמוע את בקשת קצין מודיעין לשחרר את גדי דורלכר לשנת קבע אחת. לאחר דיון - סוכם להענות בחיוב לבקשה, בתנאי שתהיה פנייה רשמית ועבודתו של גדי תחשב לש.ס.ס.
- \* בהשתתפות חברי ועדת שירותים נידונה חכנית הועדה להשקעות בשנה הבאה עלינו לטובה.
- \* ועדת השתלמויות הביאה לפני המזכירות חכנית הלמודים לשנה הקרובה - הנושא אושר והועבר לאסיפה.
- \* על מנת להבטיח סיפול נכון במקלטים - נחקש שמואל בראון להיות אחראי לנושא של סיפול סוסף במקלטים - שמואל הביע נכונותו ואנו מאחלים לו הצלחה.

### מדיוני האסיפה

#### מוצש"ק פר' ניצבים

- \* שחרור גדי לשנת קבע. לאחר דיון קצר אושרה בקשת הצבא, בתנאי שהשירות ייחשב כס.ס.
- \* מיכאל ב"י הביא חכנית השתלמויות. כרקע, הביא את היחס בין ההשתלמויות המשקיות להשתלמויות להרחבת הדעת כשמספר הלומדים להרחבת הדעת גדול בהרבה.  
לאיסור האסיפה הובאו הצעות ההשתלמות:  
אריה זמורה - מכינה לסכנאים.  
אסתר כריש - ל-6 חדשים. בנושא: יהדות.  
רות אביאל - יהדות.  
תרצה אונא - סכנאית מזון שלב ב.
- ההשתלמויות לרות, אריה ואסתר - אושרו. לגבי תרצה הועלתה שאלת התקנון וסוכם לדחות ההצבעה לאסיפה הבאה, על-מנת שאפשר יהיה לברר אם יש בתקנון סעיף המונע שליחת משתלם שאינו חבר.



בעת הדיון בנושא ההשתלמויות העלו חברים עניין הלימודים  
בישיבה - ועל הצורך שהועדה תכין אנשים ללמודים תורניים.

כן אושרו כל הצעות ההשתלמויות של הועדה.

### מוצש"ק פר' וילך

\* ההשתלמות לתרצה אונא אושרה, לאחר בדיקת התקנון - ואין סעיף  
הקושר השתלמות בחברות.

\* נמסר ע"י שמעון בן-יצחק דו"ח מישיבת מזכירות מורחבת על:

- א. עמדת הקבה"ד בענין הצטרפות המפד"ל לממשלה.
- ב. דיונים לקראת הקמת נקודה נוספת באזור גוש-עציון.
- ג. הקמת קרן צדקה.
- ד. דרישה מהתנועה הקבוצית לתת קצינים לצבא הקבע.

\* האסיפה דנה בשני נושאים הקשורים לביה"ס:

א. בעיית תפילת השחרית של הילדים המהווה כנראה בעיה חינוכית  
במשקים אחדים. הענין הוצג ע"י חיים ט. לאחר דיון ממצה  
הוחלט פה אחד שילדינו ימשיכו להתפלל שחרית בבית-הכנסת  
כפי שהיה נהוג עד כה.

ב. הפסקת לימודים מטעמי משמעת:

חיים ט. הסביר את העניין ואת מכלול הבעיות שמקיף נושא  
זה.

לאחר החלפת דעות בין החברים קיבלה האסיפה לחשומת לבה את  
המידע שנמסר ובמדה ויהיו הצעות מעשיות מצד ביה"ס בנושא  
תשוב האסיפה ותדון בהם.





על קצה המזלג

- \* מר קלודיו דה-פאולו מאיטליה תרם כ-7000 ל"י עבור ציוד אור-קולי לילדים.
- \* חופעה יום-יומית בשבועות האחרונים שאנו נותרים ללא טלפון ציבורי במשקנו - בגלל חבלות של אנשים המעוניינים לחסוך לעצמם אסימונים. אנשי משרד התקשורת לא יכולים לבוא כל-יום לחקן את הטלפון. לכן, מחבקשים החברים להעיר לבעלי "פסנטים" ולמנוע קלוקל המכשירים, בדרך של התערבות פעילה.
- \* דוד לנג שב בערב יום-כפור הביחה לאחר שהות קייצית מאד ביבשת אמריקה, בשליחות הדרכה במחנה "מסד".
- \* בערב יום-כפור עזבה אותנו מחלקת חיילות טירונית ששהתה אצלנו שבוע ימים.
- \* 20 סטודנטים מאוניברסיטאות בר-אילן וירושלים - ישאו אצלנו מיום הכפורים עד אחרי שמחת-תורה.

אזכרה לחברינו שנפלו במלחמת יום הכפורים

יהודה פקולה הי"ד

אלעזר נחלון הי"ד

חנוך דור הי"ד

תקייים בקבוצתנו, ביום חמישי אור לב' מר-  
חשון תשל"ה, 17.10.74, בשעה 21.00 בחדר-  
האוכל.



